

Västmanlands första sibiriska järnsparv satte Lindesberg på skådarkartan

FOTO: CHRISTINA BREIDIN

Sören Adolffsson på Hagavägen 6 i Lindesberg satt och fikade i sitt kök lördag 10 december när han fick syn på en fågel som var lite annorlunda. Det var inte någon av de vanliga fåglarna. Han hämtade snabbt sin kamera och tog en bild, sen tog han fågelboken och letade efter sitt fynd. Och rätt snart förstod han att det nog var en sibirisk järnsparv han set.

Han ringde upp sin kompis Mattias Rudenwall i Frövi Fågelklubb och bad honom komma och titta. Denne kastade sig i bilen och kunde konstatera att det var just en sibirisk järnsparv. Fågeln larmades ut och sen tog det inte lång stund innan skådarna började anlända från när och fjärran.

Det var ingen snabbskadad fågel för de tillresta. Den höll sig mestadels dold i en stor häck och tittade bara fram korta stunder. Ibland flög den iväg till angränsande trädgårdar och blev då nästan omöjlig att se om den inte satte sig högt i något träd.

I början av januari blev det rejält kallt och fågeln syntes inte till vilket gjorde att man trodde att den frusit ihjäl. Men den 20 januari dök den upp igen och har sedan dess varit synlig hela februari.

Sibirisk järnsparv, *Prunella montanella*, häckar lokalt i ett smalt bälte över hela nordligaste Sibirien, från Berings sund i öst till en bit in i norra delen av europeiska Ryssland där den har sitt största häckningsområde.

Den häckar i viden och björkskog som gränisar till myrar, tundra och floder, men även i öppen, mager barrskog. Om sommaren består födan till största delen av insekter som förstärks med bär och frön på vintern. Den födosöker mestadels på marken, är skygg och håller sig ofta dold.

Fågeln uppträder sällan väster om Ryssland. Det första fyndet i Sverige gjordes 1976 på Öland. Ytterligare tre individer observerades på Öland 1987. I övrigt har det gjorts två fynd i Uppland (1987, 2000) och vardera ett fynd i Södermanland (1991), Västerbotten (1988) och Gotland (2007). Alla fynd är således från östra Sverige och alla observationer har gjorts i oktober förutom Gotlandsobservationen som skedde i februari.

Under hösten 2016 kunde man nästan tala om invasion. Det rapporterades sibirisk järnsparv från ett antal olika platser från Norrbotten till Skåne.

Ett säkert område att se sibirisk järnsparv på vintern är annars vid Kinesiska muren utanför Peking. ■

FOTO: SÖREN ADOLFFSSON

Stadsfågelräkningen i Arboga 2017 Totalt 4313 fåglar av 35 arter

Text och bild: Ulf Eriksson

En bra start på fågelåret för Arboga Fågelklubb är den inventering av stadsfåglar som föreningen genomför en söndagsförmiddag i januari varje år. Inventeringen har sina rötter från 1980-talet och då som nu är den både en bra föreningsaktivitet och en mätare på fågelbestånden i stads- miljö.

Staden är indelad i 13 områden och deltagarna har ett par förmiddagstimmar på sig att genomsöka sitt område. Ofta går man i grupper, fler ögon ser mer än två. Avslutningsvis samlas man på ett av stadens konditorier och jämför sina resultat och erfarenheter. Arboga har en lämplig storlek och stadsplanering för en sådan här inventering. Inventeringen genomförs söndagen 22/1.

Steglitsen och sidensvansen var två arter som vid 2017 års inventering utmärkte sig lite extra. En flock på ett hundratal steglits nära en "ogräsmark" på norr krossade alla tidigare rekord. 138 ex blev det totalt. För sidensvans blev totalsumman 1031 fördelat på 8 flockar i staden. Ett resultat som var väntat eftersom sidensvansen kring nyåret tilldragit sig en del uppmärksamhet i villaträdgårdar och fruktodlingar. Ett tjugotal stenknäckor på norr var också lite speciellt.

Till gruppen lite rarare övervintrade får enstaka bofinkar och två rödvingetrastar räknas. Annars var det mest glädjande att turduva åter finns i Arboga. Den har saknats ett antal

år. Trots efterlysningar och letande hittades inga och för ett några år sedan räknade klubben med att den var utgången i Arboga stadsmiljö. Men för något år sedan återupptår arten i sina gamla domäner och nu finns kanske ett totalt i Arboga. Vid årets inventering hittades typiskt nog bara tre exemplar.

En annan art som var väntad var duvhöken. Minst tre olika individer har under veckorna innan inventeringen regelbundet jagat i stadsmiljön, bl.a en gammal hona. Men vid inventeringstillfället sågs ingen. Bara en spårhök lyckades skrämna upp stadsduvorna

denna söndagsförmiddag.

Trädrypare, kungsfågel, korp, fiskmålsgråtrut tillhör också de lite fåtaligare stadsfåglarna. Några var i villabyggnelse i stadens utkanter andra bara överflygande. Trenden för gräsparv, gulsparv och gröntfink är fortsatt något vikande.

Totalt noterades 4313 fåglar vilket är en högre siffra än normalt. 35 arter noterades och kaja, talgoxe, gräsand och tamduva var som vanligt i höga antal efter sidensvansarna. Antalet kajor, 454 st, var dock betydligt färre än den ansamling som i skymning och kvällstid uppträder. Inventeringen sker mellan klockan 10 och 12 och då var flertalet kajor på marker utanför stadsmiljön den aktuella söndagen. ■